

מנכ"ל משרד החקלאות

"רצינו ללכת על רפורמה מהפכנית שהיתה משנה לחלוטין את הענף, אך לצערי זה לא צלח"

ראובן זלץ

מנכ"ל משרד החקלאות מאוכזב על כי לא הצליח להוביל את המהלך להסכם רב שנתי מול החקלאים כולל תמיכה ישירה. ואומר "לדעתי זו היתה טעות גדולה של החקלאים שלא הסכימו למהלך" עו"ד שלמה בן אליהו פונה לקברניטי ענף החלב "בואו לשבת איתנו על הסכם ארוך טווח" בראיון בלעדי לעורך מגזין 'משק הבקר והחלב' מדבר המנכ"ל על מצב החקלאות, ענף הרפת, הסכם לוקר, דור ההמשך, יוקר המחיה ומגלה לראשונה פרטים מעסקת הענק מול ממשלת רוסיה •

עו"ד שלמה בן אליהו בהחלט מודע לכך כי משרד החקלאות כיום, השר והוא עצמו, אינם מחביבי החקלאים וזו בלשון המעטה. המנכ"ל קיבל את פנינו בחיוך רחב ובלבביות מופגנת ושכנשאל האם הוא כועס על הביקורת שכתבנו על המשרד בגיליונות האחרונים, השיב בחיוך "ממש לא, זו זכותך לכתוב ולבקר". כשנשאל מדוע יש את ההרגשה בקרב החקלאים כי משרד החקלאות פועל נגד החקלאים ולא מבין את הבעיות, השיב המנכ"ל ללא היסוס "אתן לך תשובה בקצרה ובחדות, יחסי ציבור גרועים שלנו כמשרד".

בן אליהו "רצינו לשנות את החקלאות בישראל"

מנכ"ל משרד החקלאות מאוכזב מאוד על חוסר הצלחתו להעביר הסכם רב שנתי מול החקלאים שיכלול בין השאר תמיכות ישירות כחלק מרפורמה וצעדים מרחיקי לכת לדבריו שהיו מצעידים את הענף קדימה. בן אליהו "כשהגעתי למשרד ושאלתי במה אני יכול לחקלאים הציגו בפני 39 נושאים לעזרה. החל ממס על עובדים זרים ועד בעיות בקרקע, כוח אדם ועוד. כשאתה מביט אחורה על העשרים שנים האחרונות, אתה רואה שכל שר קידם שניים שלושה נושאים במסגרת האג'נדה והתקציבים שהיו ברשותו. ואני שואל, האם מצב החקלאים בעשורים האחרונים הורע או הוטב, את התשובה אנחנו יודעים והבנתי כי בסיטואציה הנוכחית, לא משנה מי השר או המנהל, ההרגשה של החקלאים שהמצב

מעוניין בהסכם ארוך טווח. עו"ד שלמה בן אליהו

מגדילים מכסות לדור ההמשך, ברפתות המשפחתיות

בן אליהו "אפשר לשמור על הענף מבלי להעלות את יוקר המחיה"

את הבעיות הרבות של ענף החלב מכיר היטב בן אליהו, לשיטתו, רק הסכם רב שנתי בין משרד החקלאות, האוצר וענף החלב, יוביל את הענף קדימה. זה לא סוד כי מה שהיה כבר לא יהיה, גם קברניטי ענף החלב מבינים כי כללי המשחק השתנו והם פועלים במרץ לשמר ולפעול לתכנון העתיד של הענף. השוק בארץ הדוק וסגור ומתנהל אחרת מאירופה וחוסר הביטחון לגבי העתיד פוגע בהמשך התפתחותו ופיתוחו. מנכ"ל המשרד בהחלט מודע לקשיים בענף, השאלה העיקרית היא, האם יש בכוחו וביכולתו, לפעול על מנת לשמור על הענף אל מול משרד האוצר ובממשלה המקדשת את ההפרטה בכל מחיר כמעט.

אתה באמת חושב שאנחנו הגענו למשרד בכדי להזיק לרפתנים? מבחינתי הלוואי שלא יהיה שום דבר ביבוא. בגלל נושא בטחון מזון נושא קו הגבול פריפריה עובדים ישראלים וציונות

אתה בוודאי מודע לחוסר אמון ולחשש בקרב הרפתנים מפני העתיד?

"אכן, לכן אני מבטיח לרפתנים כי עד סוף 2018 לא ניגע במכסות החלב, אלא אם זה יבוא מהחקלאים ובהסכמה ואני חושב שהרפתנים יעשו טעות גדולה באם לא יישבו איתנו בחודשים הקרובים לסגירת הסכם לאחר סיום מתווה לוקר. אנחנו רצינו את תהליך התמיכה הישירה שהיא היתה אמורה להיות חלק מרפורמה גדולה מאוד שלעניות דעתנו היתה תורמת לביסוס החקלאות בכלל וענף הרפת בפרט לשנים רבות. לצערי היא כבר לא תהיה. אך הענף עדיין הוא ענף חזק ויציב."

מנכ"ל ממוקד מטרה

מנכ"ל משרד החקלאות ממוקד מטרה, לדעתו ולדעת השר הממונה עליו, רק מתווה שיוליך להסכם רב שנתי, בין משרדי האוצר, החקלאות והחקלאים, יוכל להביא לרגיעה ולתרום לדעתו להצלת החקלאות ולהצעת הענף לשנים טובות יותר בעתיד. המציאות השתנתה טוענים במשרד החקלאות ומה שהיה נכון בעבר, כבר לא נכון כיום. אסור לחקלאים להישאר מאחור, אומרים ראשי המשרד.. ענף החלב הוא אולי הבריא והאיתן מבין כל ענפי החקלאות בישראל אך באם מקשיבים היטב למנכ"ל המשרד, מבינים כי לאחר סיום הסכם לוקר, המציאות תשתנה לחלוטין. הצורך בהסכם רב שנתי הינו צורך הדדי כך טוענים במשרד ובאם מקשיבים לקולות נדמה כי אין אופציה אחרת מלבד הסכם ארוך טווח למען יציבות הענף ולשם בעצם מכון מנכ"ל המשרד. השאלה היא כמובן, באיזה תנאים, מה יהיה על התכנון, מחיר המטרה, רווחיות הענף, עתיד הרפתות המשפחתיות, נושא הייבוא ועוד. במשרד החקלאות אומרים שלא לייחוס כי בכל מקרה, החלב הניגר ימשיך להיות מיוצר רק בישראל ולו רק בשל טעמי הכשרות והלוגיסטיקה. אך הדבר אולי החשוב ביותר, יצירת אמון בין הצדדים כי כעת, אם תשאלו את היצרנים, הם לא קונים אף מילה של הממשלה. ▲

הורע. לכן כשנכנסנו למשרד חשבנו מה לעשות בכדי לשנות משמעותית את המצב ולא רק לסתום חורים."

אז החלטתם על תמיכה ישירה, נושא שנוי במחלוקת הגורר התנגדות רבה?

"כן, התשובה היתה בסופו של דבר שאנחנו הולכים על תמיכה ישירה. האוצר בא ואמר שאותו מעניין רק שני נושאים מכסות החלב ומכסות הביצים, הוא רצה לבטל את שניהם. האוצר חישב את ביטול המכסות והפיצוי ליצרנים בכ-חצי מיליארד שקל. ואז באנו למשרד האוצר ואמרנו כי אנחנו צריכים עוד מיליארד שקל לכל שנה למשרד החקלאות בכדי לתת מענה אמיתי לענף בכלל ולענף החלב בפרט. ישבנו חודשים ארוכים עם משרד האוצר וחקלאות חקלאי ישראל ומראש אמרנו לאגף תקציבים כי אנחנו רוצים הסכם ארוך טווח עם כל הענפים ביחד וזאת בין השאר בכדי להקטין את חוסר הוודאות הכלכלית בענף. לכל ענף אמנם יש פתרון אחר אך זו המגמה לדעתנו. ואז החל ויכוח על גודל התקציב בין האוצר, החקלאים לבינינו. בסופו של תהליך ארוך, לצערי הרב המהלך לא צלח כי החקלאים התנגדו בסופו של דבר למהלך הזה."

לטענת החקלאים המהלך היה שגוי ולא הביא בשורה אמיתית?

"לדעתי זו היתה טעות גדולה שלהם. אני יכול אולי להבין אותם כי החשש מהשינוי לעיתים גדול מאוד. אנחנו רצינו להגיע להסכם ל-15 שנה ממש כמו הסכם לוקר. נכון להיום זה כבר אבוד לשנים הקרובות, אי אפשר להכניס לתקציב המדינה את המתווה לאחר שהוחלט על מסגרתו ואני מדבר על תקציב 2017-18."

הגדלת מכסות

מנכ"ל משרד החקלאות מסר כי "בשנת 2017 נגדיל מכסות לבנים ממשיכים ולרפתות קטנות במשק המשפחתי כשהמטרה לא פחות מ- 500 אלף ליטר לשנה למשפחה. מדרגה שניה תהיה בין 500 ל-700 אלף ליטר לשנה". דבר נוסף, פונה שוב לחקלאים, בואו לסגור הסכם ארוך טווח לפני 2019 ללא אקדח על הרקה. ▲

עסקת ענק עם הרוסים

מנכ"ל משרד החקלאות מגלה לנו לראשונה פרטים על עסקת הענק הנרקמת בין ישראל לרוסיה ואומר "בשבוע האחרון נחתמה מפת דרכים לקראת חתימה על עסקת ענק בין ישראל לרוסיה. המטרה העיקרית, לספק את כל תצרוכת החלב של רוסיה באמצעות חברות ישראליות. זוהי אחת מהעסקאות הגדולות ביותר שייחתמו בשנים האחרונות וללא ספק תשפיע לטובה ובצורה ישירה על ענף החלב בארץ". המו"מ נמשך כבר למעלה משמונה חודשים וצבר תאוצה בחודש האחרון. ראש ממשלת רוסיה מדבדב ביקר בשבוע האחרון (13.11) וחתם על ראשי הפרקים לקראת החתימה הסופית. בהסכם, בהיקף של מיליארדי דולרים מעורבים מועצת החלב, החקלאית, ההתאחדות וחברות ישראליות. ▲

איך אתה רואה את היום שלאחר הסכם לוקר?

"אני יודע לשחק שחמט בכלים של שחמט ולא בכלים של דמקה. כרגע אני לא אדבר על מה יהיה בסיומו של הסכם לוקר. מה שקרה זה שבעקבות כישלון במו"מ על הסכם ארוך טווח, האוצר לא מחוייב לשום הסכם ופועל בנפרד, ראה בנושא הדיג, הבשר ועוד. אותו דבר לדעתי יכול להיות גם בענף החלב אלא אם כן נגיע להסכם ארוך טווח עם הרפתנים בשיתוף האוצר. ולכן כשבאים לנתח מה אנחנו רוצים לראות לאחר הסכם לוקר אנחנו משתמשים בפרמטרים שונים לגמרי".

אתה בוודאי מודע לנזק הנגרם מייבוא מה גם שיש מומחים הטוענים כי הדבר לא מוזיל עלויות לצרכן ואם לשפוט לפי יוקר המחיה, הוא לא נמצא בירידה?

"אתה באמת חושב שאנחנו הגענו למשרד בכדי להזיק לרפתנים? מבחינתי הלוואי שלא יהיה שום דבר ביבוא. בגלל נושא בטחון מזון נושא קו הגבול פריפריה עובדים ישראלים וציונות. ולכן שאנחנו אומרים בואו ונקים רפתות חדשות במקומות בפריפריה ובניגוד למה שנראה, תראה כמה אנשים הגישו בקשות להפעלת רפתות. באנו להיטיב ולא חלילה לעשות רע. אבל חייבים להבין כי אנו פועלים במשק כלכלי שיש בו התחייבויות שונות. השחקנים שנמצאים כאן הינם לעיתים בעלי אג'נדה שונה מהרפתנים. אי אפשר להתעלם מהשחקנים הנוספים ואתה חייב לחשוב איך לתכנן את העתיד. המטרה העליונה שלנו זה להגיע למצב שלא מייבאים כלום מחו"ל. אני מודיע לך שגם האוצר בעד ובלבד שזה לא יעלה את יוקר המחיה. אני אומר לך שאנחנו יכולים להגיע להבנות איך לשמור על ענף החלב מבלי להעלות את יוקר המחיה. באשר להצלחת הורדת המחירים לצרכן, הדעות חלוקות בנושא, לדעתי יש הצלחה. חשוב לי לומר לך, כי אני עושה ככול שביכולתי בכדי להיטיב עם החקלאי הישראלי. אך לא הכל תלוי בי ובמשרד החקלאות".

תמיכה בדור ההמשך

אחת הבעיות הקשות ברפת המושבית, מעבר לבירוקרטיה, הסדרת נושא הנחלות ודור ההמשך, הוא ללא ספק רווחיות הרפת והבנים הממשיכים. במשרד החקלאות מבטיחים לתקצב את הבנים הממשיכים כחלק מראיה עתידית ומבטיחים להגדיל מכסות ולפעול למען הרפת המשפחתית

מה לדעתך צריך לעשות בכדי לשמר את הרפת מושבית?

"הקייבוצים הבינו כי אם הם לא יתאחדו בינם לבין עצמם ברמה של איחוד רפתות, קניית תשומות משותפות ושיווק משותף ואני לא מדבר רק על ענף החלב, יהיה קשה לשרוד ללא האיחוד. הם הבינו את היתרון בגודל. ולכן אנחנו צריכים

לחשוב איך אנחנו גורמים לכך שהרפתות הגדולות לא יבלעו את הקטנות כי בסופו של דבר מהלך כזה זיק לקיבוצים. מאוד חשוב לנו לשמור על הרפת המושבית, השאלה באיזו צורה. אני חייב שהרפת הזו תהיה כלכלית והשאלה איך עוזרים לזה. בגלל משקעי העבר ובגלל שאני רוצה לתמוך בדור הבא ההולך לנהל את הרפתות הללו, אנחנו נגדיל מכסות לא לכל המושבניקים אלא לבנים הממשיכים בשנים האחרונות. אנחנו רוצים לדחוף את הרפתות המשפחתיות המתנהלות בפחות יעילות ולעזור ולהעביר את הניהול לבנים ממשיכים. נגדיל את נושא ההדרכה ובגדול אנו בודקים כיצד לעזור ולהעצים את נושא דור ההמשך".

האם המשרד מתכוון לתגבר את נושא ההדרכה בשה"מ?

"התשובה היא לא. כל מה שאני אתגבר בתקציב הנתון יהיה קוסמטי ותשובה טובה לעיתונאים. התקציב הנוכחי אינו עונה על הצרכים ויכולתי להיות פופוליסט ולתת תשובה קלה ולהגיד לך שנתגבר. ולכן רק רפורמה אמיתית בכל החקלאות תפתור את העניין. רק זה יפתור את הדרישות הנכונות בחקלאות אחרת הכל יהיה רק קוסמטי".

מה דעתך על ההפגנות מול ביתו של השר כחלון?

"אני מאוד מזדהה עם הכאב כי אדם המחליט ללכת להפגין זה אדם שכואב לו. אני צריך לשאול את עצמי מה כואב לו ואיך אני יכול לעזור שלא יכאב לו. וכשאני מביט על הבעיות אני חייב לקחת בחשבון את הצרכים הנוספים של המדינה. לדוגמא ענף הבשר, אנחנו רוצים מצד אחד להוזיל את מחיר הבשר הטרי בישראל ולמנוע עד כמה שאפשר את יבוא העגלים הגדולים לארץ. מצד שני אנו רצים לתת תמיכה לחקלאים האמיתיים העוסקים בתחום. הגענו כבר להסכמה עם מגדלי הבקר לבשר למרעה וההסכם לשביעות רצונם. הדיון כרגע עם בעלי המפטמות".

נושא הגניבות הגורם לנזק קשה לחקלאות?

"נושא הגניבות הוא לא בתחום הטיפול של משרד החקלאות, אך אנחנו בהחלט מודעים לתופעה הקשה ולנזק הנגרם לחקלאים, שוב, באם היינו הולכים למתווה התקציבי שרצינו, יכולנו לדעתי לתקצב ולעזור, כמשרד, גם לנושא כאוב זה". ▲

